

Panowie Prezesi
Klubów i Wielkopolskich Związków Sportowych

W związku z licznymi w ostatnim czasie przypadkami wydawania orzeczeń o zdolności do uprawiania sportu przez osoby nieuprawnione pozwalamy sobie przypomnieć, że *opieka medyczna nad zawodnikami – zarówno nad dziećmi i młodzieżą, jak i dorosłymi sportowcami uprawiającymi sport została szczegółowo uregulowana aktami prawnymi: ustawą z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2010 r. Nr 127 poz. 857 ze zm.) oraz ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 Nr 164 poz. 1027 zm.). Na podstawie delegacji ustawowej zawartej w powyższych aktach prawnych Ministra Zdrowia w porozumieniu z Ministrem Sportu uregulował kwestię uzyskania orzeczeń lekarskich o zdolności do uprawiania sportu w następujących rozporządzeniach:*

- *o kwalifikacji lekarzy uprawnionych do wydawania zawodnikom orzeczeń o stanie zdrowia oraz zakresu wymaganych badań lekarskich niezbędnych do uzyskania orzeczenia lekarskiego (Dz. U. 2011 Nr 88 poz. 502)*
- *o trybie orzekania o zdolności do uprawiania danego sportu przez dzieci i młodzież do ukończenia 21 roku życia oraz zawodników pomiędzy 21-23 rokiem życia Dz. U. 2011 nr 88 poz. 500)*
- *o zakresie i sposobie realizowania opieki medycznej nad zawodnikami zakwalifikowanymi do kadry narodowej*

W powołanych powyżej rozporządzeniach przyjęto zasadę, iż decyzja o zakwalifikowaniu sportowców ubiegających się o wydanie zdolności do uprawiania danej dyscypliny sportu należy wyłącznie do lekarza medycyny sportowej, a w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, ewentualnie do lekarza rehabilitacji medycznej. Odpowiednie uprawnienia do wydania powyższej zdolności posiadają także lekarze legitymujący się certyfikatem wydanym przez Polskie Towarzystwo Medycyny Sportowej. Tym samym stworzono podstawy prawne gwarantujące ochronę zdrowia dzieci i młodzieży przed negatywnymi skutkami nadmiernego wysiłku fizycznego oraz sportowców uczestniczących w stałych zajęciach sportowych i startujących we wszystkich typach zawodów.

Zakres badań obejmuje wykonanie wstępnych i okresowych badań lekarskich kwalifikujących do uprawiania danej dyscypliny sportu. W ramach badań, zależnie od dyscypliny sportu, wykonuje się szereg konsultacji i badań specjalistycznych. Na podstawie uzyskanych wyników wydaje się orzeczenie ważne przez okres 6 miesięcy. Zgodnie z wytycznymi NFZ porada w zakresie medycyny sportowej wymaga badań biochemicznych, EKG, EEG, zdjęć radiologicznych, prób wysiłkowych oraz konsultacji ortopedycznych, neurologicznych, laryngologicznych, okulistycznych, przeglądu stomatologicznego. Badania te wymagają więc posiadania specjalistycznego sprzętu i odpowiednich warunków oraz personelu. Równocześnie brak aktualnego badania uniemożliwia czynny udział w treningach i zawodach sportowych. W rozporządzeniach opisane są także badania kontrolne w sytuacjach pogarszającego się stanu zdrowia, co pozwala do kierowania sportowca na dalsze specjalistyczne badania do lekarzy specjalistów. Jak pokazuje dotychczasowe doświadczenie znakomita większość sportowców i trenerów respektuje powyższe wymagania.

Jednak w ostatnim czasie nasiliły się praktyki wydawania orzeczeń przez lekarzy nie posiadających odpowiednich uprawnień. Często ma to miejsce w pomieszczeniach klubowych, przypadkowych gabinetach lekarskich, czy też w trakcie trwania samych zawodów sportowych. Badania powyższe ograniczają się wówczas wyłącznie do podstawowych czynności lub tylko wypisania orzeczenia. Co więcej, bardzo często są one wydawane jednoosobowo, przez lekarza posiadającego uprawnienia lecz z pominięciem obowiązujących procedur i braku dokumentacji medycznej. Jest to postępowanie niezgodne z prawem, narażające zdrowie zawodnika. W opinii prawników zaświadczenie powyższe stanowi potwierdzenie nieprawdy. W powyższej działalności uczestniczą również działacze i trenerzy, którzy organizują takie badania.

Przypomnijmy, że zgodnie z prawem jedynie specjaliści medycyny sportowej są uprawnieni do wydania orzeczenia po wykonaniu niezbędnych procedur i odnotowaniu wyników w dokumentacji medycznej. Dokumentacja ta pozwala śledzić rozwój organizmu oraz jego zachowanie na obciążenia występujące podczas treningu. Prawidłowa systematyczna opieka zapewnia rozwój sportowca i pozwala na podjęcie specjalistycznego leczenia w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

Posiadając książeczkę zdrowia z wpisem „zdolny” sportowiec i rodzice są przeświadczeni, że osoba poddana badaniu będzie mogła bezpiecznie uprawiać swoją ulubioną dyscyplinę sportową. Na podstawie uzyskanej zdolności sędzia główny zawodów dopuszcza zawodnika do startu. bezpiecznie mogą uprawiać swoją ulubioną dyscyplinę sportową. Pamiętać należy, że zawodnik lub jego opiekun ufają trenerowi i nie mają wiedzy czy czynności związane z wydaniem orzeczenia były zgodne z prawem. Na podstawie tej zdolności sędzia główny zawodów dopuszcza zawodnika do startu. Warto podkreślić, iż sędzia główny jest uprawniony, w przypadku stwierdzenia, że orzeczenie wydane jest przez niewłaściwego lekarza, lub w przypadku podejrzenia, że zostało ono wydane z naruszeniem prawa, do odmowy dopuszczenia zawodnika do startu. Decyzja powyższa jest ostateczna i niezwykle często powoduje ona skutki finansowe, a także pozbawia młodego człowieka możliwości zdobycia medalu.

Brak systematycznych, aktualnych badań może skutkować pogorszeniem zdrowia w wyniku treningu sportowego lub udziału w zawodach. Należy się wtedy spodziewać, że zawodnik i jego rodzina będą dochodzić od towarzystwa ubezpieczeniowego odszkodowania. Brak ważnych badań lekarskich, czy też brak możliwości sprawdzenia dokumentacji medycznej może skutkować odmową wypłaty ubezpieczenia. W takim wypadku lekarz wydający wadliwe orzeczenie staje się osobą odpowiedzialną z pełnymi konsekwencjami wypływającego z tego faktu, łącznie z odpowiedzialnością karną.

Fakt wydawania orzeczenia bez stosownych uprawnień jest świetle obowiązujących przepisów niedopuszczalny, Często wynika on z niewiedzy, ale mieć należy na względzie, iż nieznanostwo prawa nie zwalnia z odpowiedzialności. Uleganie namowom trenerów i działaczy, którzy w imię fałszywie rozumianej opieki, unikania kolejek, szybkiego wykonania badań, a także poprzez zwykłe zapominalstwo lub lenistwo „kupują badania lekarskie” stanowi współuczestnictwo w łamaniu prawa i tym samym naraża lekarza na odpowiedzialność zarówno zawodową jak i prawną.

Ostatnie przykłady tragicznych wydarzeń nie tylko na świecie ale także w naszym kraju, zarówno na arenach sportowych a także podczas treningów niech będą przestrożą.

Przestrzeganie przepisów przez lekarzy i działaczy, wymagających od trenerów aktualnych orzeczeń o zdolności do uprawiania sportu wydanych przez uprawnionych lekarzy chroni interes klubu oraz odpowiedzialność osób sprawujących opiekę nad zawodnikiem i pozwoli uniknąć konfliktów z prawem w stanach nagłego pogorszenia zdrowia sportowca.

Przedstawiając problem zwracam się do Panów Prezesów o podjęcie w kierowanych przez siebie Związkach i Klubach działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa zawodnikom i przeciw działanie świadomemu łamaniu praw przez trenerów i działaczy. Jest to w naszym wspólnym interesie. Pozwoli to na uniknięcie przykrych konsekwencji , które rzutować będą na całe środowisko sportowe.

PREZES ZARZĄDU
Wielkopolskiego Stowarzyszenia
Sportowego w Poznaniu

Stanisław Paweł SIKORSKI